

Donetsk, ©Amnesty International

2020-11-11 10:00 CET

Ukraina - Utbrett våld mot kvinnor i östra delarna av landet

Den ukrainska regeringens ineffektiva agerande gör att kvinnor i östra Ukraina som utsatts för våld i hemmet inte har möjlighet att söka skydd mot fortsatta övergrepp. Det konstaterar Amnesty International i dag i en rapport som kartlägger det dolda, men ökande, problemet med våld i hemmet och sexuellt våld mot kvinnor i regionen.

Rapporten *Not a private matter* baserar sig på de sex utredningsresor som Amnesty gjort och lyfter flera brister i det system som ska skydda överlevare,

och då särskilt kvinnor, från sexuellt våld och våld i hemmet. Situationen förvärras av förödande sociala och ekonomiska kriser, omfattande tillgång till vapen och trauman som orsakats av den pågående väpnade konflikten mellan regeringen i Ukraina och separatister understödda av Ryssland.

– Kvinnorna som lever i det konfliktdrabbade området i östra Ukraina känner sig inte säkra, varken hemma eller ute på gatorna. De är redan djupt påverkade av de trauman och den förödelse som den väpnade konflikten orsakat. Och de har ingenstans att vända sig när de utsätts för sexuellt våld eller våld i hemmet, eftersom myndigheterna, som ska skydda dem från sådant våld, sviker dem, säger Katarina Bergehed, sakkunnig kvinnors rättigheter, Amnesty Sverige.

Amnesty kunde besöka de regeringskontrollerade territorierna i Donetsk och Luhansk mellan januari och november 2019. Organisationen har inte haft tillträde till de separatistkontrollerade områdena, vilket faller utanför det som den här rapporten tar upp.

Officiell statistik när det gäller våld i hemmet, hur opålitlig och inkomplett den nu än är, visar på en ökning av anmälda fall de senaste åren. År 2018 ökade anmälningarna med 76 procent i Donetskregionen och med 158 procent i Luhanskregionen - jämfört med genomsnittet under de tidigare tre åren.

Regeringens initiativ räcker inte

De senaste tre åren har Ukraina antagit ny lagstiftning mot könsbaserat våld och inrättat institutionella ramverk som i stort ligger i linje med internationella människorättslagar. Här ingår till exempel lagen från 2018 om att förebygga och förhindra våld mot kvinnor i hemmet, införandet av särskilda kontaktförbud i akuta situationer, skyddade boenden samt speciella enheter inom polisen som utbildats för att hantera våld i hemmet.

Dessvärre brister det i implementeringen av de nya lagarna och initiativen och landet har inte heller närmast sig en ratificering av Istanbulkonventionen – det vill säga Europarådets konvention om förebyggande och bekämpning av våld mot kvinnor och av våld i hemmet.

Polisen är fortfarande motvillig när det gäller att ta upp anmälningar från överlevare som utsatts för våld i hemmet och tillsammans med en utbredd straffrihet gör det att många som utsatts blir avskräckta från att berätta vad

de varit med om. I 10 av de 27 fall av våld i hemmet som finns dokumenterade i Amnestys rapport anmälde inte kvinnorna vad de utsatts för eftersom de inte trodde att myndigheterna skulle hantera anmälan på rätt sätt, om de ens skulle agera överhuvudtaget.

–Ett talande exempel som nämns i rapporten är en gravid kvinna som blivit misshandlad av sin man, som då var soldat. Hon anmälde inte eftersom hon inte tyckte att det var värt det. Hon hade gjort en anmälan tidigare när hennes man bröt näsan på henne, men pressades då av militären att dra tillbaka anmälan för att inte “genera” sin make, säger Katarina Bergehed.

Överlevare lämnas utan hjälp

Ny lagstiftning i Ukraina ger polis rätt att utfärda så kallat akut kontaktförbud som dels ska förbjuda misstänkta förövare från att befinna sig där den våldsutsatta personen finns, och dels förbjuda förövaren från att kontakta personen i tio dagar. När det gäller de fall som Amnesty undersökt har sådana kontaktförbud sällan utfärdats, och om det har gjorts har inga effektiva åtgärder gjorts för att se till att förbudet efterföljs.

Trots positiv utveckling i den nationella lagstiftningen finns stora luckor när det gäller skydd. I Ukraina finns brottet våld i hemmet både i administrativa lagar och i brottsbalken. Det innebär i dagsläget att en förövare måste ha fått två administrativa strafförelägganden för våld i hemmet innan åtal för upprepat våld enligt brottsbalken kan väckas.

Dessutom är militär och polis undantagna från de flesta bestämmelserna i de administrativa lagarna och kan inte ställas inför rätta för brott som våld i hemmet i enlighet med dessa lagar. Det gör att de dessutom skyddas från att åtalas för upprepat våld mot kvinnor i hemmet.

Sexuellt våld

Amnestys utredningsarbete indikerar att kvinnor i östra Ukraina fortsätter att utsättas för sexuellt våld från militär på olika sätt, särskilt i områden längs gränsen mellan regeringskontrollerade områden och icke-regeringskontrollerade områden.

Amnesty har dokumenterat åtta fall av sexuellt våld mot civila kvinnor och flickor som utförts av medlemmar i militären. Det handlar om två våldtäkter, ett våldtäktsförsök och fem fall av sexuella trakasserier som ägt rum i bostadsområden under 2017–2018.

–Myndigheterna i Ukraina måste genomföra omfattande och snabba lagreformer så att överlevare av könsbaserat våld skyddas. Reformerna kan bara bli framgångsrika om de bygger på ordentlig konsultation med överlevare själva och med kvinnorrättsorganisationer. Regeringen har under de senaste åren visat en vilja att ta tag i problemet med könsbaserat våld. Nu är det dags att växla upp arbetet, säger Oksana Pokalchuk, generalsekreterare vid Amnesty Ukraina.

Amnesty anser vidare att Ukraina måste ratificera Istanbulkonventionen som ger en tydlig riktning framåt för myndigheterna när det gäller reformer som förbättrad lagstiftning, utbildningsprogram för tjänstemän och allmänhet samt att inrätta en effektiv och transparent mekanism för att regelbundet bedöma effektiviteten i lag och praktik vad gäller att förebygga och bekämpa könsbaserat och våld i hemmet.

Rapporten finns bifogad som pdf.

Hela det engelska pressmeddelandet finns att läsa på <https://www.amnesty.org/en/latest/news/>

Amnesty International är en oberoende internationell organisation som arbetar för att mänskliga rättigheter ska gälla alla, nu och i framtiden. Genom att avslöja kränkningar och skapa uppmärksamhet och opinion sätter vi press på regeringar och makthavare runt om i världen.

Läs mer om vårt globala arbete på www.amnesty.org, där hittar du också alla de nyheter, blixtaktioner och rapporter vi publicerar.

Kontaktpersoner

Dusan Djuric

Presskontakt

Pressansvarig

press@amnesty.se

+46 (0)70 433 09 16